

ชื่อบ้านนามเมืองภาคใต้ (3)

ตรัง

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์¹

จังหวัดตรังมีเขตการปกครอง 9 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองตรัง กันตัง ปะเหลียน สิเกา ย่านตาขาว ห้วยยอด นาโยง รัษฎา วังวิเศษ และกิ่งอำเภอหาดสำราญ

ตรัง

ตรังมาจากคำมลายู ออกเสียงตรังว่าเตอรั้ง (Terang) หมายถึงความสว่างสดใส เช่น เพลงไทยเดิมชื่อตรังบุหลัน แปลว่าแสงเดือนหรือความสว่างสดใสแห่งแสงเดือน ที่เรียกกันดังกล่าวว่าตรังหรือเตอรั้ง เนื่องจากชาวมลายูคงแล่นเรือมาถึงลำน้ำตรังยามท้องฟ้ารุ่งอรุณหรือเริ่มสว่างเรื่องรอง

ตรังมาจากคำบาลีสันสกฤต โดยเขียนเป็นตรังค์ คือการันต์ที่ ค บาลีสันสกฤตออกเสียงว่า “ตะรังคะ” หรือ “ตรังคะ” หมายถึงลูกคลื่นหรือกระแสน้ำ ดั่งตัวอย่างชื่อสถานที่และบุคคลเมืองตรังครั้งอดีต เช่น วัดตรังกภูมิพุทธาวาส พระยาตรังกภูมิบาล

เมืองตรังเดิมเป็นชุมชนโบราณ เคยเป็นหนึ่งในสิบสองเมืองนักษัตรของนครศรีธรรมราช โดยถือตราม้า (ปีมะเมีย) เป็นตราประจำเมือง สมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตรังตั้งเมืองที่ควนธานี (ปัจจุบันควนธานีเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอกันตัง) ต่อมา พ.ศ.2436 สมัยรัชกาลที่ 5 ตรังย้ายไปตั้งเมืองใหม่ที่ริมฝั่งทะเลที่กันตัง จากนั้น พ.ศ.2458 สมัยรัชกาลที่ 6 ตรังย้ายไปตั้งเมืองใหม่

อีกครั้งที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก เมื่อตั้งที่ว่าการอำเภอหรืออำเภอเมืองตรัง ณ ตำบลทับเที่ยง จึงลดฐานะอำเภอบางรักเป็นตำบลบางรักมาจนทุกวันนี้

กันตัง

ชื่ออำเภอนี้มาจากคำมลายูว่ากัวลาเตอรั้ง (Kuala Terang) กัวลา หมายถึงปากน้ำ เช่น กัวลาลัมเปอร์ หมายถึงปากน้ำมีดินโคลน เตอรั้ง หมายถึงเมืองตรังดังคำอธิบายข้างต้น รวมคำทั้งสองแล้วหมายถึงปากน้ำเมืองตรัง ชาวบ้านออกเสียงสั้นและรวบรัดเป็นกราดัง - กระดั่ง จนในที่สุดเป็นกันตัง

กันตังเคยเป็นที่ตั้งเมืองตรัง เมื่อ พ.ศ.2436 ต่อมาย้ายไปตั้งเมืองใหม่ที่ตำบลทับเที่ยง อำเภอบางรัก เพราะกันตังอยู่ริมทะเลไม่ปลอดภัยจากข้าศึกที่ยกทัพมาทางเรือ และกันตังมักเกิดอหิวาตกโรคบ่อย

ชื่อบ้านนามเมืองที่กันตังมีคำมลายูหลายชื่อ เช่น บ้านเกาะลิบง ซึ่งเป็นเกาะใหญ่ที่สุดของน่านน้ำตรัง ลิบงหรือนิบง หมายถึงต้นเหลาชะโอนชาวดำ มักเรียกว่าต้นหลาโอน เกาะลิบงในอดีตเป็นท่าเรือสำคัญ เรือสินค้าต่างชาติแวะรับส่งสินค้า เช่น บรรทุกช้างไปขายถึงลังกา และเมืองอื่นๆ เกาะลิบงเคยเป็นที่รวมทัพเรือจากเมืองภาคใต้หลายเมือง เดินทางไปรบชนะกองทัพพม่าในยุคต้นรัตนโกสินทร์

¹ อดีตรณานิกรวารสารรัฐสมิต ปัจจุบันเป็นกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ราชบัณฑิตยสถาน

ปัจจุบันทะเลรอบเกาะลิตงชุกชุมด้วยหญ้าทะเลอันเป็นอาหารสำคัญของปลาพะยูน ปลาชนิดนี้ชาวไทยมุสลิมเรียก “ปลาดูหยง” เชื่อกันว่า น้ำตาปลาดูหยงนำไปปลูกเสกทำยาเสน่ห์ได้ ด้วยดังบทเพลงต้นหยงหรือเพลงหล่อเห็ง (รองเง็ง) ที่ว่า

“บุหงาดันหยง กำปงแลน้องมายังตันเหมร
บังไปไม่รอดเสียแล้วเด้ โลกเหน่น้ำตาปลาดูหยง
คดข้าวใส่หวัค คิดถึงคู่รักบังกินไม่ลง
โลกเหน่น้ำตาปลาดูหยง บังกินไม่ลงสักเม็ดเดียว”

บุหงาดันหยง = ดอกพิกุล
กำปง = หมูบ้าน
ตันเหมร = ต้นสำเหร่
บัง = พี่ชาย
โลกเหน = ถูกเสน่ห์
หวัค = จวัค

บนเกาะลิตงมีชุมชนสำคัญ เช่น บ้านปาตูปูเต๊ะ (ปาตู = หิน, ปูเต๊ะ = ชาว) หมายถึง บ้านหินขาวถัดมาคือบ้านเจ้าไหม ตำนานเล่าว่าเจ้าไหมมาจากเมืองจีน มาอยู่ยงโตะบังกาหระผู้ปกครองเกาะลิตงเกิดความเข้าใจผิด และรบพุ่งกับพระยาออกเจี้ยวแห่งบ้านทุ่งค่าย (ปัจจุบันอยู่ในตำบลบางสักอำเภอกันตัง) ผลการต่อสู้ปรากฏว่าเสมอกัน ข้าราชการรบพุ่งทราบไปถึงโตะละหมัยซึ่งเป็นผู้อาวุโสที่ผู้นำทั้งสองยำเกรง โตะละหมัยพยายามห้ามทัพเพื่อให้สงครามยุติ แต่เจ้าไหมไม่เห็นด้วย เป็นผลให้โตะละหมัยโกรธมาก จึงสาปเจ้าไหมเป็นภูเขา ชาวบ้านเรียก “เขาเจ้าไหม” มาจนทุกวันนี้

ถัดมาคือบ้านสุโหงสิเหร่ หมายถึง คลองพลู (สุโหง = ลำคลองหรือแม่น้ำ, สิเหร่ = ต้นพลู) ชื่อหมู่บ้านจังหวัดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับต้นพลูอีก เช่น บ้านเกาะสิเหร่ จังหวัดภูเก็ต แสดงว่า พลูเป็นพืชสำคัญอย่างหนึ่งของชาวบ้าน ชุนวิจิตรมาตรา (สง่า กาญจนาคพันธุ์) เล่าไว้ในหนังสือภูมิศาสตร์วัดโพธิ์

โดยกล่าวถึงชื่อ “ตะนาวศรี” ซึ่งคู่กับ “มะริด” ท่านอธิบายว่าตะนาวศรีมาจากคำมลายูว่า ตะนาวหรือตะนะหมายถึงแผ่นดิน ศรีหรือสิเหร่ หมายถึงพลู ตะนาวศรีจึงหมายถึง แผ่นดินอุดมด้วยต้นพลู ชื่อคู่กับปูเลปิ้งหรือเกาะหมาก (ปูเล = เกาะ, ปิ้ง = หมาก) ศรีอีกคำหนึ่งเป็นคำสันสกฤต หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง และความมีสวัสดิมงคล และศรีอีกคำหนึ่งเป็นคำเขมร เขียนเป็นสรี (เซฺรีย) หมายถึงสตรี

นอกจากนี้มีบ้านสุโหงปาตู หมายถึง คลองมีก้อนหิน บ้านแตะหระ หมายถึง บ้านมีหอยนางรม ชุกชุม บ้านคลองตีหมุน หมายถึง บ้านคลองแดงโมชาวได้มักเรียกแดงโมว่าแดงจิน คงเรียกตามชาวจีนที่มาทำไร่แดงโมและค้าขายแดงโมแก่คนไทย

ชุมชนมุสลิมบนฝั่ง เช่น บ้านโตะเมือง หมายถึง ผู้อาวุโสชื่อนายเมืองที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ละแวกนั้น ใกล้บ้านโตะเมืองมีภูเขาชื่อ “ตูลูตูด” มาจากคำมลายูว่า บาตูลูตูด หมายถึง หินริมทางผ่าน (บาตู = หิน, ลูตูด = ทางผ่าน) ที่เนินเขาแห่งนี้ในอดีตเป็นที่ไทยตั้งป้อมรบกับสลัดแขกมลายูที่เคลื่อนพลมาจากปากน้ำตรัง เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หวันมาลีจอมสลัดจากเกาะยาว เมืองสตูลร่วมมือกับหลานพระยาไทรบุรีเข้าตีและยึดเมืองตรัง ภายหลังพระณรงค์สงครามเป็นแม่ทัพ ยกมาจากเมืองนครศรีธรรมราช ทัพไทยสามารถปราบโจรสลัด และพวกขบถไทรบุรีแตกหนีไป ปรากฏชื่อบ้านนามเมืองจากเหตุการณ์ครั้งนั้น เช่น

ทับเที่ยง ชื่อตำบลเขตอำเภอเมืองตรัง หมายถึง ทัพเมืองนครศรีธรรมราช ยกทัพมาถึงเขตเมืองตรัง เวลาเที่ยงวัน ชาวตรังมักเรียกทับเที่ยงแทนตัวเมืองตรัง ดังเรียกบ่อยางแทนสงขลา และบ้านดอนแทนสุราษฎร์ธานี

ทุ่งค่าย ชื่อตำบลเขตอำเภอย่านตาขาว หมายถึง ทุ่งทุ่งเป็นที่ตั้งค่ายทหาร

คลองลำเลียง ชื่อตำบลเขตอำเภอ
ย่านตาขาว หมายถึงคลองลำเลียงพลรบและเสบียง
อาหาร

ปะเหลียน

ปะเหลียนมาจากชื่อเมือง “ปะลันดา”
(Palanda) ในหนังสือภูมิศาสตร์ของคลอเดียสปีโต
เลมีเมื่อ 1850 ปีมาแล้ว แต่ยังสรุปแน่นอนไม่ได้ บ้าง
ว่าปะเหลียนมาจากนิทานเชิงตำนานที่เล่าถึงตาพัน
วังและยายคำพลี ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านในทองใกล้
ภูเขาบรรทัด ทั้งคู่ไม่มีบุตรแต่เป็นเจ้าของแร่ทองที่
อยู่ตามบริเวณหมู่บ้านแห่งนั้น เมื่อตายอายุไป
แล้วมักปรากฏทองบางส่วนที่หน้าผา มีลักษณะกลม
เหมือนเหรียญ ต่อมาชุมชนแห่งนั้นเรียกว่าบ้าน
เหลียน ซึ่งมาจากคำว่าเหรียญดังกล่าว ภายหลังเพิ่ม
คำว่า “ปะ” ลงไปข้างหน้า จึงกลายเป็นอำเภอ
ปะเหลียนมาจนทุกวันนี้

บ้างว่าปะเหลียนมาจากตำนานตาหมอ
เหลียนความชั่ว ซึ่งติดตามช้างชื่อช้างราชา ตา
หมอเหลียนมีเพื่อนเกลอมุสลิมชื่อศรีนังกรี ต่างมี
อาคมเก่งกล้า ภายหลังทั้งสองคนสิ้นชีพไปแล้ว
ชาวบ้านยังนับถือเป็นทวดศักดิ์สิทธิ์เรียกชื่อตาหมอ
เหลียน ต่อมาเติมคำว่า ปะ หมายถึงพ่อน้ำหน้า
จึงเป็นปะเหลียน ซึ่งเป็นชื่ออำเภอปัจจุบัน

อำเภอปะเหลียนมีชื่อหมู่บ้านและตำบลเป็น
คำมลายู เช่น ตำบลหงสสตาร์ หมายถึงแหลมมะปราง
(หงหรือตันหยง = แหลม, สตาร์ = มะปราง)

ปะเหลียนเคยขึ้นกับเมืองพัทลุง ต่อมา
พ.ศ.2460 ทางราชการย้ายไปตั้งตัวอำเภอที่ตำบล
หงสสตาร์ และเปลี่ยนเป็นอำเภอหงสสตาร์ ขึ้นต่อ
จังหวัดตรัง จนกระทั่ง พ.ศ.2481 เปลี่ยนเป็นอำเภอ
ปะเหลียนตามเดิม

สิเกา

สิเกาเป็นคำมลายูยืมคำสันสกฤตคือ สิขรา
ไทยว่าสิขรหรือสิงขรหมายถึงภูเขา หรือสาครา ไทย
ว่าสาครหมายถึงห้วงน้ำ บ้างลากให้เป็นคำเงินผสม

คำไทยว่ากงสีเก่า แล้วกลายเสียงเป็นสิเกา สิเกาจัด
ตั้งเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ.2430

สิเกามีหาดทรายสวยงามชื่อ “ปากเมง” และ
ภูเขาเมงอยู่ถัดไป เมงหรือเหม้งเป็นคำถิ่นใต้หมายถึง
ส่วนยอด เช่น เหม้งควน หมายถึงยอดเนิน เหม้ง
หัว หมายถึงกระหม่อมหัว หรือชาวบ้านเรียกว่า
“เบ็ดหัว” มีกลอนชาวบ้านที่กล่าวถึงคำดังกล่าวว่า
“สุริยงส่งแสงแดงหลังขลัง ดวงเท่าดั่งตั้งเขลงบน
เหมงควน” กลอนสั้นๆ นี้ พรรณนาดวงอาทิตย์
ส่องแสงเป็นสีแดงชัดเจน และดวงโตเท่ากระดิ่งวาง
อย่างสบายบนยอดเนิน

ตำนานเกี่ยวกับหาดปากเมง เล่าว่าชาย
ชราชื่อเมง มีลูกสาวชื่อมุก ต่อมาพระยาลันตามาผู้
ขอเด่าเมงก็ยกลูกสาวให้ด้วยความยินดี เมื่อเสร็จ
พิธีแต่งงานแล้ว พระยาลันดาจึงนำภรรยา พ่อตาและ
บริวารคืนเมือง แต่เรือและผู้คนต่างพลัดพรากและ
ล่มสลายด้วยน้ำมือโจรสลัด จนกระทั่งต่อมาเกิด
ภูเขาและเกาะต่างๆ เช่น เขาเมง เกาะมุก เกาะ
กระดาน เกาะไห (ชื่อเกาะนี้เขียนพิสดารเป็นเกาะ
ไหงก็มี) เกาะเชือก และเกาะลันดา เกาะดังกล่าว
อยู่ในเขตอำเภอสิเกาและอำเภอกันตัง ส่วน
เกาะลันดาปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดกระบี่

ชายทะเลสิเกา กันตัง และปะเหลียน มี
บริเวณหาดทรายต่อเนื่องกัน ปรากฏชื่อหาดและ
เกาะแก่งเป็นคำมลายู เช่น เกาะหลาวเหลียง มา
จากปูเลาเลียง (ปูเลา = เกาะ เลียงหรือเหลียง =
ชื่อไม้ชนิดหนึ่ง) เกาะหยงหลิน หมายถึง แหลมที่
แยกกึ่งจากอินเดียเดินทางมาขึ้นฝั่งบริเวณนั้น
(ตันหยง = แหลม, หลิง = แยกกึ่ง)

ชื่อเกาะบางเกาะมีตำนานเล่าประกอบนำฟัง
เช่น เกาะพระม่วง ที่เขตทะเลอำเภอกันตัง กล่าว
ถึงลูกชายออกตัณญูไปได้ดิบได้ดีเป็นนายเรือสำเภา
ภายหลังกลับมาเยี่ยมถิ่นเดิม พ่อแม่หรือสองตายาย
แสนดีใจได้มะม่วงคนละผลไปรับลูกที่ทำเรือ แต่ลูก
กลับไม่ใยดี รังเกียจพ่อแม่ว่าจี้จี้เห่ เลยถอนสมอ

เล่นเรือออกจากท่า ภายหลังเรืออัปปางเพราะผลกรรม เรือและสิ่งของในเรือกลายเป็นเกาะแก่งและภูเขาเช่นเรือเป็นเกาะเกตรา หมุกกลายเป็นเกาะหมูหรือเกาะสุกร ที่ตวงข้าวสารเป็นภูเขาป้อย ภูเขาทะนาน สมอเรือเป็นหินสายสมอ ส่วนตายายตรอมใจตาย วิญญาณได้สิงสู่ผลมะม่วงที่โยนทิ้งไว้ริมหาด มะม่วงเจริญเติบโตเป็นต้นใหญ่รูปร่างคล้ายคน ต้นของยายหันหน้ามองทะเล แต่ต้นของตาหันหลังให้ทะเล เล่ากันว่าผลมะม่วงต้นของยายรสหวาน แต่ต้นของตาเปรี้ยว ปัจจุบันมะม่วงคู่นี้ไม่มีต้นเดิมให้เห็นแล้วปรากฏแต่ศาลพระมวง และต้นมะม่วงรุ่นหลานเหลน

ย่านตาขาว

ชื่ออำเภอนี้ไม่เกี่ยวกับคนขลาดกลัว แต่เป็นชื่อไม้เถาชนิดหนึ่ง ชาวใต้เรียกเถาว่าย่าน ไม้เถาชนิดนี้เมื่อโดนมีดตัดหรือกรีดมีน้ำยางสีขาวหยดเหมือนตาน้ำ จึงเรียกว่า “ย่านตาขาว”

ย่านตาขาวเป็นชุมชนต่อแดนระหว่างเมืองตรังและเมืองปะเหลียน ทางการจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอย่านตาขาว เมื่อ พ.ศ.2491 และจัดตั้งเป็นอำเภอย่านตาขาว เมื่อ พ.ศ.2499

ห้วยยอด

ที่เรียกว่าห้วยยอด เพราะบริเวณนั้นเป็นแหล่งรวมของธารน้ำ ซึ่งไหลมาจากภูเขาและเนินรอบๆ เป็นผลให้เกิดลำห้วยสามสาย คือ ห้วยไสลั่ว (ใส หมายถึง ป่าที่ถางเพื่อทำสวนทำไร่) ห้วยถัดมาคือห้วยหลักแก้ว และห้วยสุดท้ายคือห้วยยอดตรงจุดที่เกิดสายธารเช่นนี้ ชาวบ้านเรียกว่า “ห้วยยอด” คือยอดของห้วยหรือธารน้ำ ห้วยยอดเดิมชื่ออำเภอเขาขาว และเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอห้วยยอดมาตั้งแต่ พ.ศ.2460

รัษฎา

ชื่ออำเภอนี้ตั้งเป็นอนุสรณ์แด่พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) อดีตเจ้าเมืองตรังและสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต (ตรังเป็นเมือง

หนึ่งของมณฑลภูเก็ต) พระยารัษฎานุประดิษฐ์มีคุณูปการแก่เมืองตรังอย่างยิ่ง และได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งยางพาราเมืองไทย

ทางการได้จัดตั้งกิ่งอำเภอรัษฎา เมื่อ พ.ศ.2534 โดยแบ่งเขตจากอำเภอห้วยยอด และจัดตั้งเป็นอำเภอรัษฎา เมื่อ พ.ศ.2539

นาโยง

ชื่ออำเภอนี้หมายถึง หมู่บ้านมีที่นาเชื่อมโยงติดต่อกัน แสดงถึงความนิยมในการทำนา ต่อมา มีการทำนายน้อยลง เพราะชาวบ้านหันมาทำสวนยางพาราเป็นหลัก

นาโยงเดิมเป็นตำบลอยู่ในเขตอำเภอเมืองตรัง แบ่งเป็นตำบลนาโยงเหนือและนาโยงใต้ จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อ พ.ศ.2533 และเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ.2536

วังวิเศษ

วังในที่นี้หมายถึงวังน้ำลึก ทั้งวังและภูเขาชื่อวังวิเศษ และเขาวิเศษ เล่ากันว่า มีพระสงฆ์รูปหนึ่งหมายนำสมบัติมีค่าไปร่วมสร้างพระบรมธาตุเจดีย์เมืองนครศรีธรรมราช แต่เรืออัปปาง ณ บริเวณนั้น พระคุณเจ้าจึงนำสมบัติไปซ่อนไว้ในถ้ำ และเขียนลายแทงไว้ว่า “ตาแบกยายทูน ทองทั้งมวลอยู่ใต้ตาแบก ใครคิดแตกกินไม่รู้สิ้น” หลังจากพระรูปนั้นมรณภาพแล้ว ก็มีผู้พบเห็นวิญญาณท่านปรากฏที่ภูเขาแห่งนั้นในช่วงฝนตกหนัก ชาวบ้านจึงเรียกพระวิเศษ ต่อมาจึงกลายเป็นชื่อสถานที่และคำว่าพระกร่อนหายไปเหลือแต่เขาวิเศษและวังวิเศษ โดยเฉพาะเขาวิเศษชาวบ้านมักเรียกว่า “เขาเศษ”

วังวิเศษเดิมอยู่ในเขตอำเภอสีเกา ต่อมาทางการจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอวังวิเศษเมื่อ พ.ศ.2524 และจัดตั้งเป็นอำเภอวังวิเศษ เมื่อ พ.ศ.2533

หาดสำราญ

กิ่งอำเภอนี้แยกจากอำเภอปะเหลียน ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอเมื่อ พ.ศ.2537 ที่ชื่อหาดสำราญ เพราะมีทัศนียภาพริมทะเลล้วนสวยงาม ชวนให้มีความสุขสำราญ

ก่อนจบชื่อบ้านนามเมืองตรัง ขอแถมท้าย
ด้วยคำต่อไปนี้

วิเชียรมาตุ

เป็นนามโรงเรียนประจำจังหวัดตรัง คู่กับ
โรงเรียนสภาราชนี นามทั้งสองนี้พระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทาน เพื่อเป็น
อนุสรณ์แด่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง วิเชียรมาตุหมาย
ถึงแม่แก้วหรือแม่ผู้ประเสริฐ โดยทำพิธีเปิดโรงเรียน
เมื่อปี พ.ศ.2460

วิเศษกุล

เขตเทศบาลนครตรังมีชื่อถนนวิเศษกุล วัด
ควนวิเศษ โรงเรียนวัดควนวิเศษ คำว่า “วิเศษ” นี้
มาจากชื่อสกุลของนายนกยูง วิเศษกุล หรือพระยา
สุรินทรราชา อดีตสมุหเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต ซึ่งทำ
หน้าที่บริหารมณฑล ต่อจากพระยารัษฎานุประดิษฐ์
(คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ชื่อถนน ชื่อวัด และชื่อ
โรงเรียนดังกล่าวตั้งเป็นที่ระลึกนามสกุลของนายนกยูง
ส่วนชื่อพระยาสุรินทรราชานำไปเป็นชื่อสระน้ำ คือ
สระกระพังสุรินทร์ รวมทั้งหาดสุรินทร์ที่ภูเก็ต

ยางพารา

ยางพารากำเนิดที่บราซิล อเมริกาใต้ ที่ได้ชื่อ
“ยางพารา” เพราะอังกฤษเจ้าอาณานิคมยุคนั้น
ส่งพันธุ์ยางลงเรือที่เมืองพาราอิมแม่น้ำอะเมซอน
ประเทศบราซิล เพื่อนำไปปลูกแพร่พันธุ์ยังประเทศ
อาณานิคมของตน ยางพาราเริ่มปลูกที่หัวเมืองมลายู
อาณานิคมของอังกฤษ ช่วงนั้นพระยารัษฎาฯ หรือ
เจ้าคุณเทศาฯ เจ้าเมืองตรังเดินทางไปหัวเมืองมลายู
ถึงแม้ว่าทางการมลายูห้ามนำเมล็ดยางพาราออก
นอกประเทศ แต่ท่านแอบนำเมล็ดยางบรรจุกล่อง
ขนมปังลงเรือกลับเมืองตรัง (ช่วงนั้นอำเภอกันตัง
เป็นที่ตั้งเมืองตรัง) ยางพาราต้นแรกเริ่มกำเนิดที่

กันตัง พ.ศ.2442 ปัจจุบันยางพาราต้นแรกยังยืน
หยั่งอยู่ถึงแม้ว่าอายุร่วม 107 ปีแล้ว (ปัจจุบัน
พ.ศ.2549) บุคคลไม่ควรลืมคือพระยารัษฎานุประดิษฐ์
(คอซิมบี๊ ณ ระนอง) บิดาแห่งยางพาราของเมืองไทย
รวมทั้งหลานชายของท่านที่ร่วมเดินทางด้วยคือ พระ
สถลสถานพิทักษ์ (คออยู่เคียด ณ ระนอง)

ศรีตรัง

พันธุ์ไม้ดอกนี้แพร่หลายที่เมืองตรังพร้อม ๆ
กับต้นยางพารา แหล่งที่มาได้จากบราซิลอเมริกาใต้
เช่นกัน พันธุ์ไม้ดอกสีม่วงอมน้ำเงิน เมื่อออกดอก
ทั้งใบดูสดสวย มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Jacaranda
แต่ไม่ทราบใครเป็นผู้ตั้งชื่อ “ศรีตรัง” เพียงชาวตรัง
เล่าต่อกันมาว่าพันธุ์ไม้ดอกนี้ปลูกที่ตรังครั้งแรกสมัย
พระยารัษฎานุประดิษฐ์ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง)
ศรีตรังต้นแรกนั้นปลูกที่บริเวณหน้าที่ทำการพล
ตระเวณ หรือปัจจุบันเรียกว่า หน้าสถานีตำรวจภูธร

คำขวัญจังหวัดตรัง - “ชาวตรังใจกว้าง สร้าง
แต่ความดี”

หรืออีกคำขวัญหนึ่ง - “เมืองพระยารัษฎา
ชาวประชาใจกว้าง หมู่อารสเลิศ ถิ่นกำเนิดยางพารา
เด่นสง่าดอกศรีตรัง ปะการังใต้ทะเล เสน่ห์หาด
ทรายงาม น้ำตกสวยตระการตา”

ตราประจำจังหวัดตรัง - รูปสะพานยื่นไป
ในทะเล (หมายถึงตรังเป็นเมืองท่า) มีกระจังไฟอยู่
ปลายสะพาน (ความหมายตรัง = แสงสว่าง) และ
ท้องทะเลมีลูกคลื่น (ความหมาย = ลูกคลื่น)

